

Nije prihvaćen

Zahvaljujemo na Vašem uključivanju u e-Savjetovanje.

U nastavku dajemo odgovore na Vaše opće primjedbe:

1. Normativni okvir za provedbu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u Republici Hrvatskoj određen je Zakonom o pravu na pristup informacijama (Narodne novine, br. 25/13, 85/15) i Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (Narodne novine, br. 140/09). Zakon predviđa da su tijela državne uprave nadležna za izradu strateških i planskih dokumenata, kad se njima utječe na interese građana i pravnih osoba, dužna objaviti na središnjem državnom internetskom portalu za savjetovanja s javnošću nacrt akta odnosno drugog dokumenta o kojem se provodi javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću, u pravilu u trajanju od 30 dana, što je u ovom slučaju primijenjeno. Želimo naglasiti kako su u izradu prijedloga Nacionalnog plana razvoja pravosudnog sustava uključeni svi dionici pravosudnog sustava i relevantnih institucija čija je zadaća razvoj i unaprjeđenje pravosudnog sustava RH, ali i predstavnici civilnog društva putem javnog poziva Savjeta za razvoj civilnoga društva (poveznica na objavljeni natječaj: <https://udruge.gov.hr/vijesti/5329>) posredstvom Ureda za udruge, koji su dosad dali svoj vrijedan doprinos u oblikovanju dokumenta. Razumno je stoga zaključiti da je uključivanje relevantnih dionika u izradu Nacionalnog plana smanjilo potrebu za intervencijama tijekom e-Savjetovanja, iz razloga jer su svi relevantni dionici uključeni u ko-kreaciju dokumenta te su tijekom sedam mjeseci rada Stručne radne skupine imali priliku dati svoj izravni doprinos. Naravno, to ne umanjuje važnost omogućavanja zainteresiranoj javnosti odnosno građanima i ostalim institucijama da daju svoj doprinos putem e-Savjetovanja, što su svi bili pozvani i učiniti (<https://mpu.gov.hr/vijesti/otvoreno-javno-savjetovanje-o-nacionalnim-planovima-razvoja-pravosudnog-sustava-i-javne-uprave-do-2027-godine/25816>). Stoga smatramo da produljenje trajanja javnog savjetovanja nije opravdano te ne bi u bitnome doprinijelo sadržaju Nacionalnog plana. S druge strane, donošenje Nacionalnog plana omogućit će provedbu važnih reformskih i investicijskih mjera koje će unaprijediti učinkovitost, neovisnost i kvalitetu pravosudnog sustava.

2. Povjerenje i percepcija pravosuđa u javnosti nisu pitanja koja se rješavaju pojedinačnim mjerama i aktivnostima, već su rezultat cjelovitog sagledavanja ovog segmenta javne politike. U našem pravosudnom sustavu kontinuirano se poduzimaju mjere koje nastoje povećati njegovu učinkovitost, ali i unapređivati standarde objektivnosti, transparentnosti, profesionalizma i kvalitete obnašanja pravosudnih dužnosti te jačati odgovornost i osobni integritet pravosudnih dužnosnika. U odnosu na komentar o sporosti sudstva ističemo kako

Ministarstvo pravosuđa i uprave u skladu sa svojim zakonskim ovlastima kontinuirano poduzima aktivnosti s ciljem povećanja učinkovitosti sudova i skraćivanja vremena trajanja sudskih postupaka. Ministarstvo pravosuđa i uprave je početkom 2021. godine u suradnji s predsjednicima sudova izradilo akcijske planove za poboljšanje učinkovitosti rada sudova. Za svako pravosudno područje (županijske i općinske sudove na istom području), kao i specijalizirane sudove (trgovačke, upravne, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske) izrađen je poseban plan usmjeren na tri aspekta učinkovitosti: i) povećanje broja riješenih predmeta sukladno pokazateljima učinkovitosti u svakoj vrsti predmeta, ii) intenzivnije rješavanje predmeta koji se u sudovima vode preko sedam godina i iii) posebno praćenje i rješavanje kaznenih predmeta u kojima u narednom razdoblju od tri godine prijete zastara. Realizacija akcijskih planova prati se na mjesečnoj razini. Kada se govori o kaznenim predmetima u kojima je nastupila zastara ističemo da je kod svih županijskih sudova udio takvih predmeta u broju riješenih predmeta od 2017. do 2020. godine 0,3%, a kod općinskih sudova se udio takvih predmeta u ukupnom broju riješenih smanjuje od 2017. (sa 1,1% 2017. na 0,3% tijekom 2020.).

3. Brojne reforme provedene tijekom proteklih 15 godina znatno su unaprijedile djelovanje pravosudnog sustava u mnogim segmentima, poput neovisnosti, edukacije pravosudnih dužnosnika, dostupnosti pravne zaštite, transparentnosti, kvalitete, ovršnog postupka i niza drugih. Sukladno standardima Europske unije, Republika Hrvatska ima razvijen zakonodavni i institucionalni okvir koji jamči neovisnost pravosudnih institucija i pravosudnih dužnosnika, a ima i više od 20 godina iskustva u primjeni tog sustava u praksi. Tijekom čitavog tog vremena reforme i napredak hrvatskog pravosuđa bili su usmjeravani strategijama reforme pravosuđa iz 2006., 2011. i 2013. godine uz prateće akcijske planove (iz 2006. godine, revidiran 2010. i 2013.) te strateške planove (2013. – 2015., 2014. – 2016., 2015. – 2017., 2016. – 2018., 2017. – 2019., 2018. – 2020., 2019. – 2021.) kao i Strategijom suzbijanja korupcije za 2015. – 2020., a sada i najnovijom Strategijom suzbijanja korupcije od 2021. do 2030. godine (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_11_120_2069.html). U ovim dokumentima naglašavana su nastojanja Republike Hrvatske u područjima i) jačanja učinkovitosti pravosuđa, ii) uravnoteženja resursa pravosudnog sustava sa stvarnim potrebama, iii) jačanja neovisnosti, nepristranosti i profesionalnosti pravosudnih vlasti, iv) borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala i v) primjeni mogućnosti koje nude suvremene tehnologije u dostupnosti i komunikaciji s pravosudnim tijelima. Strategija suzbijanja korupcije od 2021. do 2030. godine dodatno naglašava mjere koje su povezane s unaprjeđenjem normativnog okvira za procesuiranje kaznenih djela korupcije u svrhu ubrzanja

postupaka, unaprjeđenje kapaciteta i normativnog okvira rada Državnog sudbenog vijeća (i Državnoodvjetničkog vijeća) koje osigurava samostalnost i neovisnost sudstva, a poduzimaju se i mjere za unaprjeđenje sustava provjere imovinskih kartica pravosudnih dužnosnika. Nadalje, u najnovijem Izvješću o vladavini prava za 2021. Stanje vladavine prava u Europskoj uniji navodi se (citat, str.7): „U Portugalu, Hrvatskoj, Slovačkoj i Italiji pravosudna tijela uključujući i sudbena vijeća poduzela su važne korake u vezi s navodima o povredama pravosudne etike, stegovnim povredama i korupciji u pravosuđu.“, te isto tako da „Državno sudbeno vijeće, sudačka vijeća i istražne vlasti poduzimaju mjere povezane s nizom navoda o povredama etičkih načela i povredama stege među sucima.“ (citat iz Izvješća o vladavini prava za 2021. Poglavlje za Hrvatsku, str. 6).

4. 4. studenoga 2021. godine Vlada RH je na svojoj 83. sjednici usvojila Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima te ga uputila u Hrvatski sabor na donošenje. Ove izmjene i dopune Zakona o sudovima između ostalog propisuju i provedbu periodične temeljne sigurnosne provjere svih sudaca, a budući da je ista neodvojivo vezana uz pretpostavke za uredno obnašanje sudačke dužnosti. S obzirom da se sigurnosne provjere provode u postupcima imenovanja sudaca i da je prema zakonu koji uređuje provedbu sigurnosnih provjera propisano da se provedene sigurnosne provjere obnavljaju svakih pet godina, navedeni se postupak ovim Zakonom propisuje i za suce. Izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri dostavlja se predsjedniku Vrhovnog suda RH, a konačnu ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka na temelju dostavljenog izvješća donosi posebno vijeće, čije članove iz reda sudaca Vrhovnog suda RH imenuje Opća sjednica ovog suda. Predsjednik Vrhovnog suda RH obvezuje se o eventualno utvrđenom postojanju sigurnosnih zapreka obavijestiti sve ovlaštenike pokretanja stegovnog postupka (predsjednika suda u kojem sudac obnaša dužnost, predsjednika neposredno višeg suda, nadležno sudačko vijeće i ministra nadležnog za poslove pravosuđa). U slučaju utvrđenja postojanja sigurnosnih zapreka, ovlašteni predlagatelji stegovnog postupka protiv sudaca imali bi mogućnosti iniciranja ovog postupka u odnosu na stegovna djela obnašanja službe, poslova ili djelatnosti nespojivih sa sudačkom dužnošću, izazivanja poremećaja u radu suda koji znatno utječu na djelovanje sudbene vlasti, povrede službene tajne u svezi s obnašanjem sudačke dužnosti te nanošenja štete ugledu suda ili sudačke dužnosti na drugi način. Isto tako je poznato da se Opća sjednica Vrhovnog suda RH jednoglasno usprotivila ovim izmjenama i dopunama Zakona o sudovima koje za sve suce uvode periodične sigurnosne provjere. Vrhovni sud RH smatra da postoje drugi zakonom propisani postupci (porezni, stegovni, kazneni, prekršajni i dr.) putem kojih je moguće provjeriti imovinu sudaca, odnosno utvrditi jesu li pojedini suci počinili djela koja bi ukazivala na njihovu nepodobnost ili sigurnosnu ugrozu. S obzirom da se donošenje ovog Zakona i njegovo

stupanje na snagu očekuje početkom 2022. i da je ova normativna mjera u tom smislu već gotovo realizirana, nije obuhvaćena ovim Nacrtom, u kojem je težište na mjerama nenormativne naravi koje će se poduzeti do 2027. godine.

5. Odabir izraza „neovisnost“, „kvaliteta“ i „učinkovitost“ u okviru Nacionalnog plana prati terminologiju europskih institucija u Izvješću o vladavini prava i Stanju vladavine prava Europske unije (EU)

(https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2021_rolr_country_chapter_croatia_hr_0.pdf)

kao i godišnji pregled pokazatelja učinkovitosti, kvalitete i neovisnosti pravosudnih sustava država članica, Pregled stanja u području pravosuđa u EU (Engl. EU Justice Scoreboard,

<https://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0389&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0389&from=EN)), gdje je kvaliteta jedan

od parametara ocjene. Stoga nije ispravna kvalifikacija da se pojam „kvalitete“ rijetko

upotrebljava u međunarodnoj praksi vezano za pravosudni sustav. S obzirom da je RH

članica EU-a, te je bitno omogućiti usporedivost pravosudnih sustava RH s pravosudnim

sustavima drugih država članica EU-a, u Nacionalnom planu je preuzeta kvalifikacija

„kvalitete“ temeljem čimbenika koji se, u načelu, prihvaćaju kao relevantni za poboljšanje

kvalitete pravosuđa, a oni su prema Pregledu stanja u području pravosuđa u EU

razvrstani u četiri kategorije: 1. Dostupnost pravosuđa građanima i poduzećima 2.

Odgovarajuća materijalna sredstva i ljudski resursi 3. Uvođenje alata za ocjenu 4.

Digitalizacija.

6. Prema svom sadržaju preporuke se ne odnose na područje koje uređuje Zakon o sudovima. Uvjeti i postupak imenovanja sudaca, stegovni postupci protiv sudaca te izbor članova Državnog sudbenog vijeća regulirani su Zakonom o Državnom sudbenom vijeću, čijim će se izmjenama pristupiti tijekom 2022. godine. Preporuke će detaljnije biti razmotrene u okviru rada na izradi ovog zakonskog nacrta, ali se ukazuje na nužnost da propisana mjerila imenovanja sudaca moraju biti što objektivnija i da se moraju moći kvantitativno izraziti, da u postupcima pred Vijećem treba u razumnoj mjeri zadovoljiti interes javnosti, kao i da normativna rješenja ovog Zakona moraju biti sukladna normativnim rješenjima u drugim zakonima koji uređuju djelovanje sudbene vlasti.

7. Objava svih prvostupanjskih i drugostupanjskih odluka na internetu s razrađenim opcijama pretraživanja i automatiziranim metodama anonimizacije koje poštuju pravila o zaštiti osobnih podataka bit će uspostavljena do kraja 2024. godine, sukladno reformsko-investicijskoj mjeri prihvaćenoj u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. C2.5. R1-I3 „Razvoj alata za javnu objavu i pretraživanje sudskih odluka“, kojeg je

prihvatila Europska komisija i Vijeće EU-a. Navedena mjera je i dio ovog Nacionalnog plana. Tada će naime biti ispunjene sve tehničke pretpostavke i ulaganja za stavljanje u funkciju sustava za javnu objavu i pretraživanje sudskih odluka koji će biti svima javno dostupan. Do tada, sudske presude dostupne su unutar informacijskog sustava SupraNova korisnicima u sudovima tj. korisnicima koji su u domeni Ministarstva pravosuđa i uprave. Sustav sudske prakse SupraNova namijenjen je za korištenje u svim redovnim i specijaliziranim sudovima te u Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. U sustav se unose konačne odluke svih navedenih sudova. Za objavu na Portalu sudske prakse (Portal sudske prakse), koji je javno dostupan, zasad se biraju samo određene odluke pohranjene u sustavu SupraNova. Svaka odluka objavljena na Portalu sadrži cjeloviti tekst, koji se od originalnog razlikuje u dijelu kojim se štiti privatnost stranaka u postupku, i pridružene metapodatke. Uz posebno važne i zanimljive odluke objavljuju se pravna stajališta (tzv. sentence).

8. Pravosudna tijela država članica EU-a razvila su različite pristupe o on-line objavljivanju sudskih odluka, kao i vezano za zaštitu osobnih podataka i otvorene podatke. Pritom, postoje značajne razlike u zakonskim rješenjima i postupanju u svezi s online objavljivanjem sudskih odluka. Neke države imaju opsežnu zakonsku regulativu koja propisuje objavu sudskih odluka unutar određenih kategorija. Ostale države imaju smjernice, dok neke nemaju nikakav pravni okvir. Neke države koriste jedinstveni portal na kojem se sva sudska praksa može pretraživati, druge imaju mnogo različitih web stranica. Raspon mogućnosti pretraživanja je također različit. Budući da sudske odluke često sadrže detalje o najosjetljivijim događajima u ljudskom životu, zaštita podataka jedno je od najvažnijih pitanja u svezi online objavljivanja sudskih odluka. Mnoge države članice imaju politiku anonimiziranja svih sudskih odluka koje objavljuju, ali neke anonimiziraju na zahtjev ili u posebnim slučajevima. Razlike se mogu uočiti i u pogledu načina u kojem se vrši anonimizacija: neki sudovi koriste (prave ili lažne) inicijale, drugi zamjenjuju anonimizirane elemente smislenim oznakama ili dr. (prema istraživanju „On line objava od sudskih odluka u EU Izvješće Grupe za politiku U sklopu Projekta „Nastavak europskog identifikatora sudske prakse“, <https://bo-ecli.eu/uploads/deliverables/Deliverable%20WS0-D1.pdf>). RH je jedna od rijetkih država članica EU-a koja se odlučila za javnu objavu svih prvostupanjskih i drugostupanjskih odluka na internetu, prema podacima iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021. tri države članice, Estonija, Litva i Mađarska, omogućile su u 2020. godini pristup javnosti objavljenim presudama na internetu u svim prvostupanjskim i drugostupanjskim sudovima (kazneni, građanski, trgovački sudovi, te sudovi najvišeg stupnja i kazneni sudovi najvišeg stupnja). „Objavljivanje sudskih odluka na internetu zahtijeva

uravnoteživanje različitih interesa. Opća uredba o zaštiti podataka u potpunosti se primjenjuje na obradu osobnih podataka koju provode sudovi. Pri ocjenjivanju toga koje podatke treba objaviti potrebno je postići pravednu ravnotežu između prava na zaštitu podataka i prava na javnu dostupnost sudskih odluka i transparentnost pravosuđa.“ (citat iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021., str. 44-45)

9. Prema stvarnoj državnoj potrošnji za rad pravosudnog sustava (isključujući zatvore) po stanovniku, RH se nalazi na 24. mjestu od 27 država članica EU-a. Prema ukupnim rashodima opće države za sudove izraženom kao postotak BDP-a 2012. i u razdoblju 2017.–2019., RH nalazi se na 4. mjestu unutar EU-a, s vidljivom tendencijom opadanja. Pritom se najviše sredstava odvaja za plaće i naknade sudaca i sudskog osoblja (cca. 76%), a adekvatni ljudski resursi ključni su za učinkovitost, neovisnost i kvalitetu pravosudnog sustava. „Za dobro funkcioniranje pravosudnog sustava nužni su dostatni resursi, uključujući potrebna ulaganja u fizičku i tehničku infrastrukturu te kvalificirano i osposobljeno osoblje svih kategorija koje prima primjerenu naknadu. Bez prikladnih objekata, alata ili osoblja s potrebnim kvalifikacijama, vještinama i pristupom trajnoj izobrazbi dovodi se u pitanje kvaliteta postupaka i odluka.“ (citat iz Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u za 2021., str. 31). Reorganizacije pravosudnih sustava također su mjere koje se kontinuirano poduzimaju još od 2007. Godine radi pronalaska optimalnog modela mreže pravosudnih tijela, sve s ciljem bržeg rješavanja predmeta, ujednačavanja sudske prakse, poboljšanja i ubrzanja pravne zaštite kroz bolju organizaciju rada, specijalizacije sudaca i jačanja kapaciteta za financijske uštede. Reformom iz 2015. godine došlo je do značajnog smanjenja broja pravosudnih tijela (sa 208 na 115), a reformom iz 2019. došlo je do spajanja prekršajnih sudova na općinske i do prestanka postojanja ove posebne vrste specijaliziranih sudova, uz nužne korekcije mreže općinskih sudova i općinskih državnih odvjetništava. Uzimajući u obzir da je u svim sudovima uveden jedinstven informacijski sustav koji omogućuje nasumičnu dodjelu predmeta, ali pri tome vodi računa i o rasporedu stalnih službi sudova te sudskih odjela izvan sjedišta suda te na taj način strankama osigurava najveću moguću dostupnost usluga suda, kao i razvoj sustava e-Komunikacije, raspored mreže pravosudnih tijela nema više isti značaj kao ranije. Za unapređenje rada sudova trenutno su aktualna prvenstveno pitanja daljnje nadogradnje i prilagodbe informacijskih i aplikativnih sustava te standardizacije i pojednostavljenja poslovnih procesa na kojima se intenzivno radi, a iz kojeg razloga u ovom trenutku ne postoji konkretan cilj provedbe nove reorganizacije pravosudnog sustava, što opet ne znači da je ona isključena ako se za to nađu opravdani razlozi.

U nastavku dajemo odgovore na Vaše posebne primjedbe:

10. Ugovor o zajmu za financiranje projekta „Projekt učinkovitog pravosuđa za bolje poslovno okruženje“ sklopljen je radi podrške Republici Hrvatskoj na daljnjem osnaživanju gospodarske klime i unaprjeđenju poslovnog okruženja s fokusom na podršku pravosudnom sektoru sa stajališta učinkovitosti, transparentnosti i troška. Projekt se ostvaruje u zajedničkoj suradnji Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva gospodarstva i održivoga razvoja te Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, a sastoji se od dvije komponente: 1) smanjenje administrativnog opterećenja u poslovanju poduzeća i 2) osnaživanje gospodarske klime povećanjem učinkovitosti pravosuđa. Provedbom projekta ostvaruju se ciljevi razvoja pravosudnog sustava, i to: širenje upotrebe elektroničkih usluga u pravosuđu, ubrzanje rješavanja predmeta na trgovačkim sudovima i smanjenje broja neriješenih predmeta starijih od 10 godina. Više informacije o projektu dostupno je na poveznici:

<https://mpu.gov.hr/istaknute-teme/projekti/zajmovi-svjetske-banke/projekt-ucinkovitog-pravosudja-za-bolje-poslovno-okruzenje-just-b/22083>.

11. Ministarstvo pravosuđa i uprave svake godine objavljuje statistički pregled o radu sudova u prethodnoj godini koji sadrži opće podatke o pravosudnim tijelima, odnosno brojno stanje pravosudnih tijela, brojno stanje kadrova u pravosudnim tijelima (pravosudnih dužnosnika, sudskih i državnoodvjetničkih službenika i namještenika), podatke o radu sudova kao što su podaci o kretanju broja predmeta u sudovima (podaci o broju primljenih, riješenih i neriješenih predmeta) i podatke o trajanju sudskih postupaka pred svim vrstama i razinama sudova i po pojedinim vrstama predmeta.

12. Sudske odluke Vrhovnog suda RH donesene u svezi zahtjeva za suđenje u razumnom roku, zbog velikog broja istovjetnih (tipskih) odluka, od 1. srpnja 2012. se ne objavljuju, osim ako je u njima zauzeto značajno pravno stajalište. Uzimajući u obzir tehnička ograničenja sustava Supra nova, na navedeni je način ipak osigurana informiranost javnosti o pravnim shvaćanjima Vrhovnog suda i u ovim vrstama sudskih odluka. Podsjeća se i da izvješće predsjednika Vrhovnog suda RH Hrvatskom saboru o stanju sudbene vlasti sadržava pokazatelje učinkovitosti i kvalitete rada sudova po pojedinim vrstama predmeta.

13. Upravno i Programsko vijeća Pravosudne akademije imaju u svom sastavu po jednog predstavnika sveučilišnih nastavnika pravnih znanosti s pravnih fakulteta. Predavače u Akademiji određuje Programsko vijeće iz reda pravosudnih dužnosnika, sveučilišnih nastavnika te drugih stručnjaka, a temeljem javnog poziva. Sukladno članku 32. Zakona o Pravosudnoj akademiji (NN 52/19) pravna materija čini 40% programa, interaktivne teme

30%, a jačanje socijalnih i praktičnih vještina 30%. Dobra praksa drugih europskih škola je povećanje udjela vještina u programu za pravosudne dužnosnike kao i učenje stranih jezika radi lakšeg razvijanja europske pravosudne kulture. Stoga u programu Pravosudne akademije osim sveučilišnih nastavnika s pravnih fakulteta sudjeluju i sveučilišni nastavnici drugih struka kao što su psiholozi, psihijatri, informatičari, nastavnici s Edukacijsko rehabilitacijskog i Filozofskog fakulteta i dr. Suradnja s odvjetnicima održava se prije svega na velikim godišnjim skupovima koje Akademija organizira u suradnji s Vrhovnim sudom RH na temu kaznenog i na temu građanskog prava. Na tim konferencijama odvjetnici su jedni od predavača, a konferencija je otvorena za zainteresirane odvjetnike bez kotizacije.

14. Objavljeni dokument već omogućuje komentiranje po poglavljima. Istovremeno, praksa komentiranja na portalu e-Savjetovanje pokazuje kako većina komentatora odabire opciju „Općeniti komentar“ i svoje komentare vezuje za naslov dokumenta, kao što ste u ostalom učinili i Vi prilikom komentiranja Nacrta prijedloga Nacionalnog plana razvoja pravosudnog sustava.